

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ (ІЗ ЗАРУБІЖНОЮ УЧАСТЮ)
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Актуальні проблеми теорії менеджменту,
маркетингу та фінансів:
наукові ідеї та механізми реалізації»
(12-13 травня 2021 р.)**

Покровськ – 2021

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету:

д.е.н., проф. Ляшок Я.О., ректор ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ)

Співголови:

д.е.н. Квілінський О.С., директор Інституту розвитку міжнародної співпраці (м. Познань, Польща);

д.е.н., проф. Попова О.Ю., зав. кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ)

Програмний комітет:

1-я секція – к.е.н. Василюшина Л.М., ст. викладач кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

2-я секція – к.е.н., доцент Мізіна О.В., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

3-я секція – к.е.н., доцент Катранжи Л.Л., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

4-я секція – к.е.н., доцент Антоненко В.М., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ).

Відповідальний секретар – к.е.н., доцент Антоненко В.М., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ).

УДК 005+339.138+336

Актуальні проблеми теорії менеджменту, маркетингу та фінансів : наукові ідеї та механізми реалізації : Матеріали всеукраїнської (із зарубіжною участю) наукової конференції / Донецький національний технічний університет / Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2021. 383с.

В конференції дистанційно прийняли участь більше 180 науковців із міст України: Вінниці, Дніпра, Києва, Краматорська, Кропивницького, Львова, Маріуполя, Одеси, Покровська, Слов'янська, Сум, Харкова, Хмельницького, Черкас, – та Республіки Білорусь, Німеччини, Йорданії і Гвінеї.

До Збірки увійшло 100 наукових публікацій.

Тематика конференції охоплює найбільш актуальні і дискусійні питання у сфері сучасних фінансів і має такі напрями (секції конференції):

1. Сучасні проблеми менеджменту суб'єктів господарювання.
2. Маркетингові дослідження в сучасному економічному просторі.
3. Розвиток фінансової науки в Україні і у світі.
4. Фінансово-економічна безпека держави, регіонів та підприємств.

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Хоменко М. Я.

к. е. н., доцент Мізіна О. В.

Донецький національний технічний університет (м. Покровськ)

Останнім часом у діяльності багатьох українських підприємств все частіше спостерігається виникнення кризових явищ. Їх появі можуть сприяти як зовнішні фактори, що пов'язані із нестабільністю середовища, в якому функціонують підприємства, інфляційними процесами, що відбуваються в країні, великим рівнем конкуренції у межах конкретної галузі, так і внутрішні чинники, такі як неефективний менеджмент, низька продуктивність праці, відсутність впровадження інноваційних технологій у виробництво тощо. Оскільки кризи можуть мати вкрай негативні наслідки для подальшої діяльності підприємства, актуальною проблемою залишається пошук ефективних шляхів запобігання виникненню кризи та її подальшого поглиблення.

Вивченням проблеми антикризового управління займалися І. О. Бланк, Л. О. Лігоненко, О. О. Терещенко, З. Є. Шершньова та інші. Однак, попри велику кількість наукових досліджень, питання антикризового управління залишається недостатньо вивченим та потребує подальшого розгляду.

Метою статті є дослідження особливостей антикризового управління та обґрунтування його ролі в діяльності сучасних підприємств.

Під антикризовим управлінням розуміють систему управлінських дій, спрямованих на запобігання виникненню кризових явищ, нейтралізацію їх перших симптомів, усунення факторів, що спричинили їх появу та зменшення негативних наслідків кризи для підприємства. Його головною метою є забезпечення стійкого фінансового становища організації[1].

Взагалі кризи є об'єктивним явищем, які обумовлені періодичним (циклічним) відхиленням від рівноважного перебігу відтворювального процесу у

функціонуванні економічних систем. Це переломні етапи у функціонуванні систем, які потребують якісно нового реагування та можуть відкрити можливості для якісно нового розвитку. Невизнання об'єктивного характеру кризи може привести до відмови від необхідності враховувати можливість кризи, а це посилює погрозу руйнування економічної системи, в чому як раз і полягає основна особливість кризи.

Поняття кризи стосується не лише процесів макроекономічного розвитку, як вважалось досить тривалий час раніше, кожна організація (підприємство) також підкоряється закономірностям циклічного розвитку соціально-економічної системи в цілому, але, до того ж, має власні цикли та, відповідно, кризовий розвиток. Саме управління цим розвитком та життєвим циклом підприємства потребує вивчення процесів, що впливають на нього. Необхідно визначати, які чинники обумовлюють відповідно негативні та позитивні тенденції розвитку, які з них є керованими, а за наслідками яких слід передбачати своєчасні дії, спрямовані на зменшення або нейтралізацію негативного впливу.

Тому, серед основних завдань, на вирішення яких спрямоване антикризове управління підприємством можна виділити наступні:

- проведення діагностики підприємства, що перебуває в передкризовому стані, з метою своєчасного виявлення ознак можливої кризи;
- з'ясування причин, що спричинили виникнення кризового явища;
- моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства;
- усунення неплатоспроможності підприємства та уникнення настання банкрутства;
- забезпечення виходу підприємства із кризового стану з мінімальними втратами та негативними наслідками [2].

Враховуючи вищезазначені завдання, можна виділити основні принципи, на яких базується система антикризового управління підприємством (рис. 1) [3].

Рис. 1 – Основні принципи антикризового управління підприємством

Застосування даних принципів дозволяє провести діагностику кризи на початкових етапах її прояву, визначити фактори, що спричинили її появу та ступінь небезпеки, якої вона може завдати підприємству, своєчасно припинити її розвиток за допомогою використання відповідних інструментів антикризового управління, а у випадку її поглиблення – підтримувати фінансову рівновагу організації.

Слід зауважити, що антикризове управління дещо відрізняється від звичайного управління підприємством. Це зумовлено, перш за все, тим, що звичайне управління націлене на підвищення ефективності діяльності підприємства та максимізацію прибутку, у той час як основною метою антикризового управління є забезпечення стійкого положення фірми на ринку у відповідь на будь-які зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі.

Зважаючи на це, можна виокремити деякі особливості антикризового управління, а саме:

- здійснення управлінської діяльності в умовах непередбачуваності ситуації, дефіциту часу та обмеженої кількості інформації;
- завчасна підготовка до настання можливої кризової ситуації;
- швидка реакція на зміни,
- творчий підхід до розв'язання проблем, що обумовлений недостатністю виключно орієнтації на минулий досвід;
- обережність у прийнятті рішень з метою уникнення помилок;
- раціональне використання ресурсів підприємства, зважаючи на їх обмеженість внаслідок розвитку кризового процесу;
- розробка заходів щодо подолання кризових ситуацій, що мають забезпечити мінімальні втрати для підприємства.

Таким чином, можна зробити висновок, що антикризове управління відіграє важливу роль у діяльності сучасних підприємств, адже дозволяє діагностувати кризу на перших етапах її прояву та своєчасно нейтралізувати її, зберігаючи при цьому фінансову рівновагу підприємства і його конкурентоспроможність. Варто зазначити, що великий вплив на ефективність антикризового управління здійснює рівень професіоналізму менеджера, його особисті якості, знання, навички та досвід. Саме від якості прийнятих рішень, запропонованих заходів та його вміння заохотити працівників до злагодженої роботи й підвищити їх зацікавленість у подоланні наявної проблеми, буде залежати швидкість виходу підприємства із кризового стану, його подальше функціонування та розвиток.

Список використаних джерел

1. Іванюта С. М. Антикризове управління. Навчальний посібник. Київ, Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
2. Шапурова О. О. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства. *Актуальні проблеми економіки: науково-економічний журнал*. 2008. №8. С. 147-153
3. Шапурова О. О. Сутність, завдання та принципи антикризового управління. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2009. №1. С. 228-232.